

Chmelařství na Žatecku

Budete-li přijíždět či odjíždět z Žatce Plzeňskou ulicí, všimněte si za mostem přes řeku Ohří obrovské stavby, jde o největší sklad chmele na světě. A proč se vlastně na Žatecku tak daří této plodině tvořící základ pro výrobu piva? Je zde vhodná půda a hlavně ideální klimatické podmínky, tedy sucho. Oblast je ze severu a západu uzavřena obloukem Krušných hor a Doubovských vrchů, které stojí v cestě obvykle

větrém ze západu hnaných mraků, což vytváří srážkový stín. První písemná zmínka o chmelnici na Žatecku byla podle odborníků, kteří připravovali pro žateckou radnici průvodce po městě, zaznamenána v roce 1348. Pěstování chmele a vinné révy už podporoval Karel IV. Chmel pak nad vínem v okolí města zvířel ve 14. a 15. století. Město si bylo významu plodiny pro své bohatství vědomo a už od 16. století začalo vystavovat potvrzení o tom, že chmel pochází právě z Žatce. Nepoctivý obchodníci totiž míchali zdejší kvalitní plodiny s chmelem horší jakosti odjinud. Oficiální „známkovna“ chmele vznikla roku 1884, tedy ke konci století, které lze považovat za zlatou éru pěstitelství. Tehdy se totiž začala sláva místního „zeleného zlata“ šířit i ve světě. V roce 1879 byl žatecký chmel poprvé vyvezen do Ameriky, v roce 1901 do Japonska. Odrůda žatecký poloraný červeňák je světoznámá.

→ opevnění Lučanů. Tento bojovný slovanský kmen sice oblast zhruba od šestého století našeho letopočtu obýval, ale že by byl právě Žatec jedním z jeho správních center, se nepodařilo nikdy dokázat. Naopak přemyslovské hradištní opevnění prokázáno je a procházelo kolem radnice. Dostanete-li se pak na východní stranu chráněné rezervace – na náměstí 5. května, všimněte si, že plocha není zcela rovná, znatelné svažování je pozůstatek právě dávných valů. Místní obyvatelé tomu stále říkají „lučanský příkop“. Ať si archeologové tvrdí co chtějí. Kousek od centrálního náměstí najdete zase nezvyklé zákoutí, které jako by neodpovídalo přirozené středověké parcelaci. Zákoutí však není až tak nelogické. Podívejte se pod nohy a zjistíte, že část dlažby je jiná. V „kočičích hlavách“ je vyznačen půdorys kostela zasvěceného sv. Vítu. Když při rekonstrukci silnice v roce 1995 nalezli archeologové půdorys stavby a pohřebiště, věděli, že to, nad čím stojí, je památka středoevropského významu. Kostel vznikl někdy v 11. století a byl pravděpodobně součástí pomalu „dosluhujícího“ hradiště. Jeho nález vysvětlil i nelogické řazení domů v okolí. Kolem kostela totiž byl hřbitov a naši předci měli k mrtvým neobyčejnou úctu. Při kopání základů středověkých domů totiž nacházeli pozůstatky zemřelých, a než aby je přenesli jinam, prostě

se jim vyhýbali. Všimněte si také, že dům čp. 40 má v přízemí výklenek. Při jeho stavbě byl totiž nechťic jeden z hrobů narušen. Základy byly tedy na poslední chvíli posunuty a ve výklenku spočívají ostatky mrtvého.

Základ moderní němčiny?

Z doby, kdy stál zmíněný kostelík sv. Víta, už možná pochází první zmínka o Žatci. Díky zápisu z kroniky Thietmara z Merseburku z roku 1004 je Žatec nejstarším doloženým městem v kraji. Je jen logické, že město nemá žádnou zakládací listinu. Proč také, když plynule vznikalo ze zmíněného hradiště. Nenalezla se ani listina, která by Žatci přiznávala neobyčejné výsady trůu a volného pohybu obyvatelstva. Zcela jistě je ale to, že město tyto výsady mělo. Známe jen listinu Přemysla Otakara II., kterou v roce 1265 udělil

městu důležité pravomoci soudní. Proč vlastně zmiňovat tyto dokumenty? Vždyť pro dnešního turistu by nemusely být až tak důležité. Listinu Přemysla Otakara II. známe z opisu muže, který se jmenoval Jan. Do Žatce přišel asi v 80. letech 14. století a brzy se vypracoval na písaře a notáře a později dokonce vedl zdejší latinskou školu. Jím založená kniha pamětí města Žatce je fantastickým dokumentem o dějinách města i husitského hnutí v oblasti.

Ovšem Jan, později řečený z Žatce (a také z Teplé a Šitboře), má zásluhu ještě o jiné dílo. Je autorem spisu Oráč z Čech. Napsal jej německy, a tak vyprávění o slavném Přemyslovi dnes známe spíše pod jménem Der Ackerman aus Böhmen. Díky jazyku, kterým Jan z Žatce psal, považují dnes němečtí lingvisté dílo za základ moderní němčiny. Díky tomuto muži pak máme možnost v městském muzeu číst i další dokumenty, třeba opis stížností českých pánů proti upálení Mistra Jana Husa. A toto je pro turistu poznávacího dějiny a stavební památky města velmi důležitá zpráva.

Žatecké opevnění

Žatec totiž patřil k jednomu z největších husitských center u nás. Kdybyste byli obyvateli města v době těchto náboženských bojů, možná byste věřili, že války přejijete a klidně se procházeli mezi domy nebo kolem husitských ležení a bez obav byste vyhlí-

Žatec – krok za krokem českými dějinami

Snímky: Ivo Goldbach